Actualitat

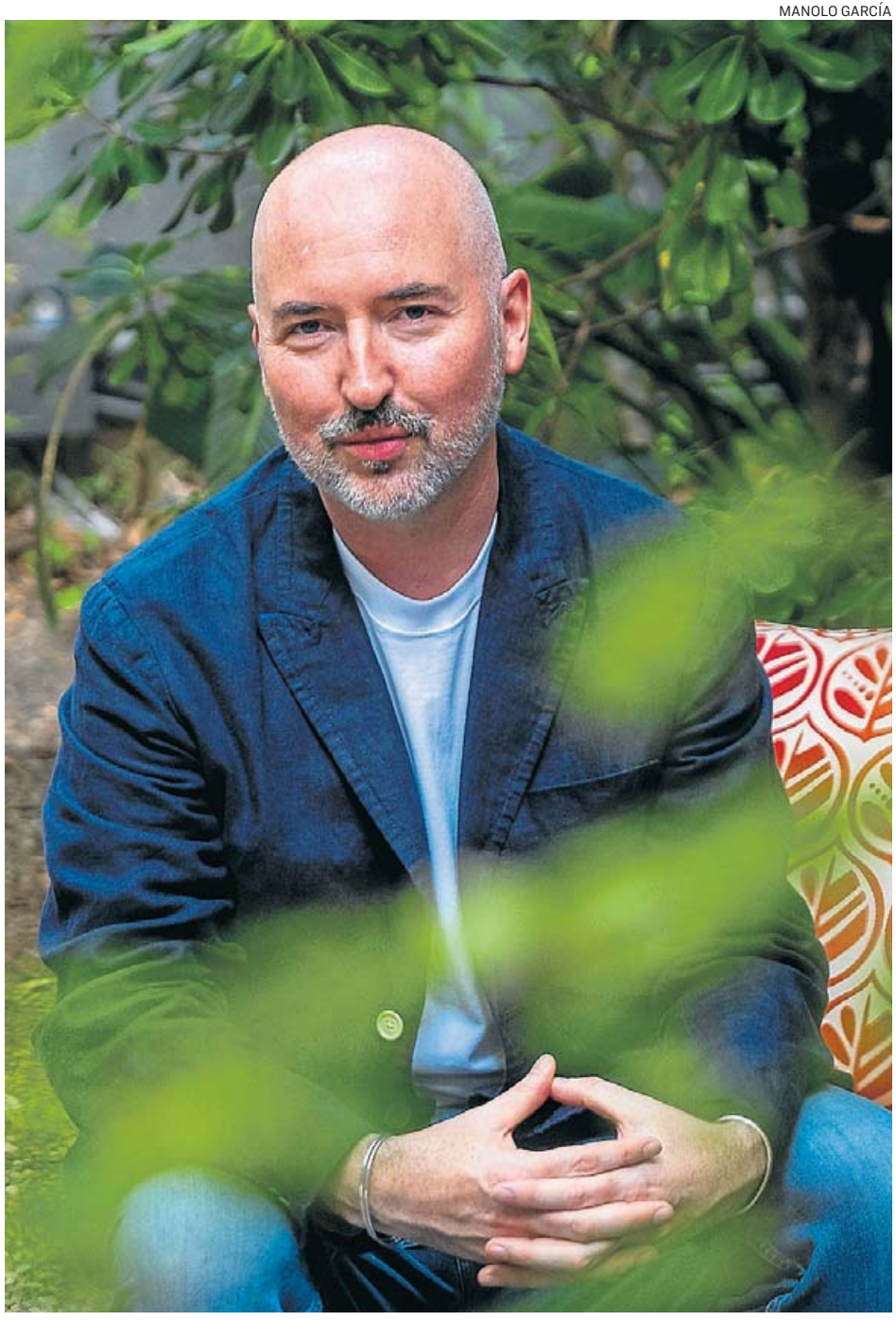
"El pitjor que pot heretar un fill és un pare o una mare que no ha viscut la vida que volia"

Douglas Stuart tanca la trilogia sobre la repressió de l'homosexualitat, ara a les illes escoceses, amb la novel·la 'John, fill d'en John', publicada en català a Edicions de 1984

JOHN, FILL D'EN JOHN
Douglas Stuart
Edicions de 1984 / LRH
Traducció de Josefina Caball
450 pàg. / 23,90 euros

MANOLO GARCÍA

Laura Serra

Si hi ha un moment crucial en la vida de Douglas Stuart (Glasgow, 1976), l'hauríem de situar el 2019. Fins llavors, Stuart havia tingut una infantesa complicada, com a fill d'una mare soltera i de classe baixa que havia mort d'alcoholisme quan ell tenia 16 anys i, en canvi, una joventut alliberadora, perquè havia aconseguit graduar-se a la universitat a Londres i traslladar-se a Nova York per treballar en l'espurnejant món de la moda. "Tota la vida havia pensat que l'escriptura seria la meva passió i la moda, la meva feina", recorda. Fins al 2019. Aquell any va entregar el manuscrit de *La història d'en Shuggie Bain*, que rebria el Premi Booker 2020 i el convertiria en un escriptor de fama mundial.

El mateix 2019, mentre esperava la publicació del seu debut, va començar a treballar en el que seria la seva tercera novel·la, *John, fill d'en John*, que ara arriba en català a Edicions de 1984 amb la traducció de Josefina Caball i a Random House en castellà. El llibre tanca el tríptic sobre la vida *queer* en la classe treballadora escocesa, i ho fa a l'extrem nord-occidental del país, a les illes Hèbrides. L'autor hi va viure quatre setmanes aquell 2019 i hi va entrevistar desenes de persones per conèixer com és la vida en un entorn tan aïllat, tancat i endogàmic, un lloc que al llarg del segle va perdre la meitat de la població, avui ja molt envellida i empobrida.

En aquest paisatge agrest, on Stanley Kubrick va rodar *2001: una odissea de l'espai*, i que Stuart retrata amb precisió i humanitat, s'hi situa una història que explora "la dificultat de ser un mateix" quan no coneixes cap alternativa. "L'homosexualitat està tan lluny de les Escriptures que ni tan sols pot existir", explica. A cada illa, a més, tothom és fill d'una nissaga coneguda, hi ha molt pocs cognoms diferents, i per tant "tu no ets només tu, sinó que protegeixes la reputació de la teva família". En aquest arxipèlag hi perviu el gaèlic escocès (que parlen l'1% dels escocesos) i el culte a l'església lliure presbiteriana, la branca més estricta del calvinisme. A l'original anglès –i en català s'entén perfectament bé–, Stuart utilitza el gaèlic escocès, explota el potencial dramàtic del bilingüisme i li serveix per imprimir caràcter als personatges. "Era impossible que el gàidhlig no fos a la novel·la. La llengua és tal com veus les coses: el temps, les relacions, Déu...", explica.

El retorn del fill

Els protagonistes de la novel·la són en John i el seu fill Cal, un nano de 23 anys que ha de tornar a la isolada granja del pare a l'illa de Harris per tenir cura de l'àvia, que estima amb devoció. "La cura és la forma d'amor més pura", opina l'escriptor. Aquest és el corrent de fons que recorre les seves tres novel·les. La crida del pare fa que aquell jove homosexual graduat en art a Edimburg hagi de recloure's a la presó solitària i tediosa que és la seva llar, i dedicar-se a criar ovelles, teixir-ne llana per fer *tweed* i anar a missa. "Jo, que no tinc pare, sempre m'he preguntat per l'amor pare-fill. Pel que sé del meu pare, era molt *macho man*, producte del seu lloc i moment, i sé, sens dubte, que mai hauria estat el fill que el meu pare hauria desitjat", afirma l'escriptor.

A *John, fill d'en John*, furga en el pes de l'herència, l'efecte de la repressió i com es pot sentir, al mateix temps, ràbia i amor per la mateixa cosa. Stuart, però, no centra la tensió en el noi que ve de fora sinó en els que s'han quedat a l'illa, sobretot el pare i també els seus veïns. "La pitjor herència no és rebre la granja. El pitjor que pot heretar un fill és un pare o una mare que no ha viscut la vida que volia", afirma l'autor. "El pare ha deixat perdre la seva vida per poder conservar la terra i la casa per al fill, i el fill perdrà el futur per l'herència que li imposa el pare. De vegades les famílies s'encallen en un atzucac", observa l'escocès. L'escriptor explota les paradoxes de la vida de poble, com ara la importància de la discreció i, al mateix temps, la falta d'intimitat.

Amb 'La història d'en Shuggie Bain', Stuart es va convertir en un autor de fama mundial

La tercera protagonista és l'àvia, que li serveix de contraposició a les figures masculines sorrudes i antisentimentals. "Hauria pogut parlar del silenci dels homes, però volia explicar que aquest silenci mai pot enganyar les dones. Els homes tenen secrets i les dones saben exactament què els passa... però tampoc ho poden explicar", afirma. Segons ell, els nets gais tenen una relació especial amb les àvies, perquè hi veuen "exemple de supervivència i força en un món hostil". Perquè tot i que Stuart cregui que la literatura pot moure muntanyes, hi ha una roca que costa d'esberlar: "L'escletxa entre el món gai i l'Església no la podré tancar", lamenta.